

Kubai elégia

Hétfőn este a Móra Ferenc Művelődési Otthonban tartotta meg a *Kubai elégia* című előadást a Szegedi Irodalmi Színpad. A produkció mindenekelőtt meglepő újszerűségével különbözött az együttes korábbi teljesítményeitől.

Újszerű volt már a műsor összeállítása is. Az eddigi gyakorlati eltérően Csikos Gábor, az együttes vezetője és rendezője, a Szegedi Nemzeti Színház művésze egyetlen költő, a kubai Nicolas Guillén verseiből válogatta össze az egész műsort. Tartalmilag így a műsor magától értetődően nem volt, nem lehetett olyan sokszínű, mintha több költő hangját hallottuk volna benne, de az összeállítás magasfokú koncentrátsága, egysége, azt hisszük, atmoszférájának és hatásának intenzitásával bőven kárpótolta a sokhangúság hiányát. Minden előadást bizonyára hiba lenne így megrendezni, de hogy ez esetenként, alkalmilag lehetséges, sőt szükséges, éppen a hétfői siker bizonyítja.

Újszerű volt ez az előadás másodszor abban, hogy a színpad eddigi estjeinek puritanságával, aszkézisével szemben, amikor a verseken, a költői mondanivalón kívül a színpadi megjelenítés eszközeinek nem jutott hely a produkcióban, a hétfői esti műsor bátran támaszkodott ezekre az eszközökre. Hétfőn este nemcsak verseket hallottunk, hanem a színpad tagjai gyakran énekeltek, sőt még táncoltak is. Elevebbek, izgalmasabbak, nagyobb hatásúak voltak a színpadképek, amelyeknek megkomponálásában az eddigiekhez képest szokatlanul nagy szerepet kapott a világítás, a színpadi fény árnyalt, kifejező felhasználása.

Újszerű volt ez a műsor harmadszor abban, hogy tartalmilag és szerkezetileg, egész kompozíciójában és ebből következően hatásában is határozottan felfelé ívelt. A szülői versmondás az előadás végén szavalókorussá alakult, s ez nem keresett és hatásadás formai eszköz volt, hanem a szavalt versek tartalmából következett: ekkor kerültek sorra azok a versek, amelyekben Guillén a meghatározottabban szól a máriáról, a forradalomról. Szép és hatásos keretét adott a produkciónak az *Ave Mária*: a műsor ezzel kezdődött és ezzel fejeződött be. De a visszatérés nem pusztán ismétlés volt; a dal másodszor magasabb színvonalon, erőteljesebben, hatásosabban szólt meg.

Ha valaki ezután azt hinné, hogy a hétfői előadásban háttérbe szorult maga a lényeg, a vers, a költői mondanivaló, tévedne. Az együttes tagjai mély átélés-

sel, színvonalasan és hatásosan szóltatták meg a verseket; Guillén volt az est igazi „főszereplője”.

A versmondók közül először a színpad régebbi tagjait említjük: Agai Katalint, Gyürki Istvánt, Németh Annamariát és Szegvári Menyhértet. De szépen, sikerrel szerepeltek az újak is: Maurer Adél, Szegvári Zsuzsa, Ördög Szilveszter, Mayer Ferenc, Merényi Judit, Judik Péter, Lakos Judit, Balog Tibor és Rácz Tibor.

A műsorban közreműködött Szegedi Molnár Géza, a Szegedi Nemzeti Színház művésze.

Zenei vezető Csala Benedek, a Szegedi Nemzeti Színház tagja volt. A háromtagú zenekar — Kovács János, Bodó József és Fekete István — lendületesen, jókedvvel muzsikált. Kovács Mariát szép szóloénekéért illeti dicséret.

A koreográfiát — melynek előadásában Lévy Zsuzsa és Serley Iván működött közre — Tóth Alexandra terközte.

Ö. L.

Fiatal német költők estje

Sokan emlékezhetünk a Magyar Írók Szövetsége nemzetközi költő-konferenciájának néhány napja lezajlott veszprémi estjére — hiszen a Magyar Televízió közvetlen adásban sugározta műsorát. A többi között ekkor szavalták az NDK delegációja fiatal tagjainak: Sarah Kirschnek Tornai József által fordított versét — egy versbe ötvöztet, finoman gunyoros példázatot. A költőársak forró tepsa azt dokumentálta a vers elhangzása után, hogy a „példázat” — telibetalált.

Hasonló „telitalálként” sikerült Sarah Kirsch és Rainer Kirsch, a Szegedre látogató költő-házaspár hétfői felolvasó-estje is a József Attila Tudományegyetem Ády téri épületében. Az

egyik legnagyobb tantermet zsúfolásig töltötte érdeklődők — főként egyetemisták, főiskolai hallgatók — részvételével rendezett estet Halász Előd professzor, a Bölcsészettudományi Kar dékánja nyitotta meg, Német nyelven, meleg baráti szavakkal mutatta be a szimpatikus, fiatal költő-házaspárt. Ezt követően Rainer Kirsch és Sarah Kirsch legkedvesebb verseiből olvasott fel.

A hallgatóság tapsai azt bizonyították, hogy a haladó német irodalom e nagy reményekre jogosító reprezentánsainak van mondandója a magyar fiatalok számára.

A közönség igaz és szép költészetet tolmácsoló, kellemes est élményével távozott az egyetemről.

D. E.

Az év kilenc hónapja a kereskedelemben

A lakosság megtakarítása 1,2 milliárd forint

A Belkereskedelmi Minisztériumban összegezték a kiskereskedelem és a vendéglátóipar kilenc hónapi, illetve a 3. negyedévi forgalmi tapasztalatait, adatait.

A kiskereskedelem az év kilenc hónapjában 63,7 milliárd forinttal bonyolított le, 3,4 százalékkal többet, mint tavaly háromnegyed év alatt. A bolti élelmiszerek és a vendéglátóipar forgalma 9 hónap alatt 900 millió forinttal növekedett.

A 3. negyedévben 23 milliárd forint volt a kiskereskedelem bevétele. A lakos-

ság az elmúlt év azonos időszakához képest 3,2 százalékkal, 703 millió forinttal több árut vásárolt. A harmadik negyedév forgalmát a ruházati cikkek iránt megnövekedett érdeklődés jellemezte.

A kiskereskedelem áru-forgalmát nagymértékben növelte a hagyományos szezon végi kiárusításokon kívüli a kereskedelmi készletrendezés. Ennek során a kereskedelemben feltárt, valamint az ipartól és a kiskereskedelemtől átvett készlet 2 milliárd 650 millió forintot tett ki. Az év ki-

lenc hónapjában a szezon végi kiárusításokon, az engedélyezett vásárokon teljes áron 2 milliárd 450 millió forint értékű — engedélyezett áron számítva 1 milliárd 480 millió forint értékű — többségében ruházati cikket vásárolt a lakosság.

Figyelembe véve azt, hogy a végleges leértékelésekkel további, mintegy 250 millió forint értékű engedményt adott a kereskedelem, a lakosság 9 hónap alatt több mint 1,2 milliárd forintot takarított meg.

Minthogy a szikratáviratban szétküldött békeüzenetben — az eddigi jelentések szerint — részletes javaslatok nem voltak, az orosz kormány „eddig ismert javaslatait” csak azok lehetnek, amelyek már a nagy bolsevik-győzelem után három héttel ezelőtt szétrüppentek a világba és amelyeket minden újságolvasó ember ismer. November kilencedikén a szovjetek kongresszusa békehatározatot fogadott el, amely egyebek között ezt mondja: „A béke... csak azonnali béke lehet annexiók, vagyis idegen területek el tulajdonítása nélkül és idegen nemzeti- ségek erőszakos bekebelezése nélkül, valamint kártalanítások nélkül is”. Az orosz kormány azt javasolja minden hadviselő félnek, tegyen azonnali lépéseket ilyen béke érdekében...

Bíró Lajos ezután köszönetet mond a lenini orosz népnek a kezdeményezésért és így folytatja: — De nem hagyhatjuk ki az úgynevezett ellenséges országokat sem és meghatva gondolunk azokra a nemes olasz, francia, angol, vagy román és szerb férfiakra, nőkre, akik egy örjöngő nemzeti gyűlölet tombolása közepette megálltak a testvériség gondolata és a béke követelése mellett. Nem feledkezhetünk meg Stockholmról, nem Bernről és nem Rómáról...

De a kibontakozás lényegét a lenini békeműben látja és ezt félreérthetetlenül leszögezi. Így: — Bár ki tudná szabadítani a lelket a nagynemzet részegség halójából. Bár le tudná rázni magáról és el tudná söpörni azokat, akik a munka és a béke útja helyett az örök vérontás és az örök gyűlölet útjára akarják vinni. A német nép ezekben a napokban a maga sorsát fogja eldönteni. A mi sorsunkat is. Egész Európa

F. M.

A sárga kocsik birodalmában

A magas falak hangosan verték vissza a kalapácsok és a hegesztőpisztolyok sercegő hangját. A síneken, az aknáknál fölött, az utcákról jól ismert sárga villamosok trónoltak a Szegedi Közlekedési Vállalat rókusi villamosjavító műhelyében. És milyen mások itt, mint a városban. A műhelyben megszokott látvány az áramszedőjétől megfosztott motorkocsi, s a „kibelezett” csuklós. Itt javító-szerelők szedik apróra a szerkezetet, hogy aztán az utcákon biztosan közlekedhessenek.

Tíz csuklósunk, 21 ikerkocsink, 8 motoros és 6 pótkocsink van. Ezeket kell naponta ellenőriznünk, karbantartanunk — mondja Szikora János, aki két hete adta át a műhely vezetését.

Már három házilag készített csuklós is szaporítja a villamosvasút kocsiparkját. Itt készültek azok is, a műhelyben. Jobbak, praktikusabbak, mint az ikerkocsik. Több utas fér el bennük, gyorsabban haladnak. Az Újszegedre s Dorozsmára utazók jól ismerik őket. Jövőre egy újabb is elkészül. Bár kapacitással bírnak 2 kocsi átalakítását is. Jelenleg azonban nincs rá „keret”. Budapestről sem tudnak „alapanyagot” — kiselejtezett villamoskocsit — küldeni.

Három műszakban, megállás nélkül folyik a munka. Éjszaka, a napi ellenőrzést végezzük: a fékeket állítjuk be, zsírozzuk az alkatrészeket, s a vezetőktől kapott hibalapok szerinti javítással foglalkozunk.

Nappal, amikor szünetel a csúcsforgalom, befutnak a kocsik. A nagyobb hibákat ilyenkor javítják. Ekkor a csuklósok is „ráérnek”.

A műhely egyik sarkában csuklós áll. Felszedett gumipadlóval, ütközők, áramszedő

nélkül. A húsz ezer kilométeres javítását végzik. A másik — igaz, már öregebb kocsit — a nyolcvanezer kilométer utáni generálra vár.

A régi típusú villamosok jobb üzembiztonságára is törekszünk — hangzik Károlyi István műhelyfőnök magyarázata. — Több motorkocsi új motort kap. A 60 lóerőes aztán jobban bírják a strapát.

Mindezt 21 ember végzi. Három brigád, három műszakban.

Most javulnak a munkakörülményeink is. A nagyobb munkákat a hamarosan elkészülő fedett TMK-műhelyben végezhetjük. Té-
lire készen lesz a fedett csar-

nok, mert itt bizony mindig hidegebb van egy-két fokkal, mint a szabadban.

Ritkán áll le villamos az utcán, s ez az itt dolgozó 21 ember érdeme. Azoké, akik nap mint nap vigyázzák: indulhatnak-e reggel a kocsik, Rakus Ferenc csoportjé, akik a legjobban dolgoznak, s a többiek. Ők legfeljebb csak bosszankodnak, ha nincs megfelelő anyag — s elég gyakran bosszankodnak —, de nem állnak meg. Megkeresik a megoldást, hogyan szüntessék meg a hiányt. S nemcsak keresik, de meg is találják.

K. A.

Az olvasó írja

Szülők az iskolai egyenruháról

A szegedi Tisza-parti Gimnázium Szülői Munkaközösségének elnöke és választmányának 26 tagja küldte szerkesztőségünknek az alábbi levelet.

Még egyszer: nem kötelező!

Köszönetet mondunk a *Dél-Magyarország* szerkesztőségének, hogy időről időre minket, szülőket közvetlenül érintő nevelési és anyagi problémákkal is foglalkozik. Ezt továbbra is igényeljük, és örömmel olvassuk.

Legutóbb az október 19-i számban jelent meg ilyen cikk, amely — nagyon helyesen — a miniszteri rendelkezések egységes értelmezésére hívta fel az iskolák figyelmét. Az iskolai egyenruhára vonatkozó rendelkezést mi is nagyon jól ismerjük, hiszen az iskola igazgatója az első szülői értekezleten tudatta velünk. Ugyanakkor a neveléstudományi egyetértésben elhatároztuk, hogy a rendelet szellemében, az önkéntesség teljes tiszteletben tartásával ajánljuk az érdeklődő szülőknek a már tavaly népszerűvé vált iskolai egyenruhát, mert — véleményünk szerint — egyszerű, izléses, tartós, olcsó és a szocialista nevelés céljait szolgálja. Ehhez az ajánlathoz jogunk van, de a kötelezővé tételt mi is határozottan elítéljük.

Ezért volt meglepő számunkra, hogy a helyes céllal megírt cikk egy valószínűleg rosszul tájékozott szülőársunk leveléből indul ki. Ezért kötelességünknek tartjuk megjegyezni, hogy tudomásunk szerint iskolánkban semmiféle fórumon és formában nem volt szó az egyenruha kötelezővé tételéről. Semmiféle „iskolabizottsági döntés” erről nem született.

Kérjük a levélírókat, hogy sorsát! A szovjetek ama emlékezetes gyűlése Anglia, Franciaország és Németország osztálytudas munkásaihoz fordult segítségért a béke munkájában. Ha felhívása visszhang nélkül marad és eredmény nélkül hangzott el, gyász és bukása lesz az egész emberiségnek. Az orosz munkások lesz az örök — bár tragikus — diadala; az egész többi Európáé az évezredek szegény és gyálatos...

szülői szolidaritásból azonban közel járunk felénk annak a szabónak a címét, aki azonos jöminőségű anyagból az egyenruhát „jóval 500 forint alatt” elkészíti. Vagyunk még jópáran, akik csak ezután szeretnénk megrendelni a kosztümöt, és így — természetesen nem a Divatszabó Vállalattal, hanem az ajánlott szabóval csináltatnánk. Eddig is jogunkban állt a legolcsóbb helyen dolgoztatni.

A cikk nyomán intézkedtünk, hogy a nyakendő egyenruha nélkül is meg lehessen kapni.

Teljes egyetértésben a cikkíróval reméljük, hogy „a jószándékú kosztümanálansból akaratlanul is iskolai egyenruha lesz”. Szívvel kívánjuk, hogy iskolánkban minél több kislány viseljen ünnepi alkalmakkor egyöntetű, izléses ruhát. Ugyanakkor a neveléstudományi egyetértésben megígértük, hogy azokat a tanulóleányainkat, akik hasonlóan izléses, de nem azonos szabású ruhában járnak, soha semmiféle megjegyzéssel nem illetjük.

Mivel iskolánk minden tanulójának kivétel nélkül van már munkaköpenye, nincs semmi ok arra, hogy azt ne hordják az iskolában, hiszen ezzel védik ruhájukat, és a nevelési szempontból csak helyesíthető egyöntetűséget segítik elő.

Szűll Lászlóné
cipőgyári művezető,
a Tisza-parti Gimnázium
Szülői Munkaközösségének
elnöke

Hazánk és a lenini forradalom

Már évek óta folyt az írtózatok öldöklése az első világháború különböző frontjain. Galiciában, Wolhyniában, a Pripet-mocsarak rengetegében, a Dobrodón, Flandriában és a Keleti-tenger mellékén szakadatlanul hullottak azok a szerencsétlenek, akiknek 1914 nyarán azt ígérték — „visszatértek, amikor lehullanak a falevelek”. 1917 végére ez az iszonyú „hullás” a végtelenségig letört a hatalmas dolyfénék és ostobaságának kiszolgáltatott embert. Ámde fény jött keletről: az orosz nép lenini forradalma megdöntötte és véglegesen eldőlt a cári reakciót és meghirdette a békét.

Magyarország népe felújongott. Reménység támadt az emberek szívében. Mindenki Leninről beszélt és az orosz forradalomról, a békeüzenetről. Minden lap hasábjain az üzenet pozitív értékelésének betűi izzottak. Az általános közhangulatot fejezték ki.

A polgári liberális Világ hasábjain Bíró Lajos írt az eseményről. A „Megjött az orosz békeüzenet” című vezércikkéből, amely 1917.

november 30-án jelent meg, idézzük a következő szöveget:

1. — Hogyan fékezük meg az örömeinket! Hogyan kényszerítsük magunkra a hideg mérleget és kötelek nyugalmát! Hogyan fojtsuk el felszabaduló szívünk dobogását, hogy országokon végighom-polygó mámoros üdvöriadal ne legyen abból, ami egy kiforrt akarat és egy hideg megfontoltság elszánt kinyilatkoztatása kell, hogy legyen. Az elektromos szikra láthatatlan szárnyán megjött a világosságot árasztó keletről az áldott híradás és a várva várt üzenet: az orosz kormány drótnélküli táviratban felszólította a hadviselő államok kormányait és népeit, hogy kezdjék meg a tárgyalást a fegyverszünetre és az általános békére nézve...

2. — Hát kigázolhatunk — szegény, megalázott emberiség — a vértengerből, amely a halottak vért magába itta, de az élők egész erkölcsi létét bemocskolta. Hát elmúlhatik rólunk a kimondhatatlan szenvedéseknek ez a pokla, amely-

ben elpusztult lassanként minden, ami az életet érdemessé tette rá, hogy éljünk. Hát hozzáfoghatunk végre a sebek behégesztéséhez, a nagy építómunkához, amely fájdalmas börtön helyett meleg otthonná akarja átalakítani sokat szenvedett gyermekei számára ezt a megcsúszott földgolyót...

3. — Uristen, Uristen, kinek könnyörögünk, és hová fohászodunk, hogy ez a boldog reményekkel terhes perc el ne múljon meddőn? Hogy imádkozunk és hogyan átkozódunk, hogy ez a reménység szét ne foszjon, hogy ezt az alkalmat el ne szalasszák, hogy szomjasan sóvárgott és epedve epedett jobb jövőnköt vétkesen el ne juttassák!

4. Bíró Lajos ezután köszönetet mond a lenini orosz népnek a kezdeményezésért és így folytatja: — De nem hagyhatjuk ki az úgynevezett ellenséges országokat sem és meghatva gondolunk azokra a nemes olasz, francia, angol, vagy román és szerb férfiakra, nőkre, akik egy örjöngő nemzeti gyűlölet tombolása közepette megálltak a testvériség gondolata és a béke követelése mellett. Nem feledkezhetünk meg Stockholmról, nem Bernről és nem Rómáról...

De a kibontakozás lényegét a lenini békeműben látja és ezt félreérthetetlenül leszögezi. Így: — Bár ki tudná szabadítani a lelket a nagynemzet részegség halójából. Bár le tudná rázni magáról és el tudná söpörni azokat, akik a munka és a béke útja helyett az örök vérontás és az örök gyűlölet útjára akarják vinni. A német nép ezekben a napokban a maga sorsát fogja eldönteni. A mi sorsunkat is. Egész Európa

szóval! A szovjetek ama emlékezetes gyűlése Anglia, Franciaország és Németország osztálytudas munkásaihoz fordult segítségért a béke munkájában. Ha felhívása visszhang nélkül marad és eredmény nélkül hangzott el, gyász és bukása lesz az egész emberiségnek. Az orosz munkások lesz az örök — bár tragikus — diadala; az egész többi Európáé az évezredek szegény és gyálatos...

Bíró Lajos ezután köszönetet mond a lenini orosz népnek a kezdeményezésért és így folytatja: — De nem hagyhatjuk ki az úgynevezett ellenséges országokat sem és meghatva gondolunk azokra a nemes olasz, francia, angol, vagy román és szerb férfiakra, nőkre, akik egy örjöngő nemzeti gyűlölet tombolása közepette megálltak a testvériség gondolata és a béke követelése mellett. Nem feledkezhetünk meg Stockholmról, nem Bernről és nem Rómáról...

De a kibontakozás lényegét a lenini békeműben látja és ezt félreérthetetlenül leszögezi. Így: — Bár ki tudná szabadítani a lelket a nagynemzet részegség halójából. Bár le tudná rázni magáról és el tudná söpörni azokat, akik a munka és a béke útja helyett az örök vérontás és az örök gyűlölet útjára akarják vinni. A német nép ezekben a napokban a maga sorsát fogja eldönteni. A mi sorsunkat is. Egész Európa